

9.2.17

Dr. Adi Naali Environmental Consulting Services

Sustainability - Environment, Economy and Society

סקירה אקולוגית נחל שזור, תכנית 208-0440024**כרמיאל – הרחבת אזור תעשייה צפון****עורך הנספח: עדי נעלי**

תמ"א 43/ב/4 מגדירה את נחל שזור כנחל לתכנון וכשנגשנו לבחון המצב האקולוגי ולתכנן תכנית לנחל וסביבתו, חשבנו שהנחל יוכל לשמש כציר אקולוגי ונופשי אורכי לטובת תנועה ורציפות אקולוגית.

החשיבות לתנועה ולרציפות אקולוגית ומעבר של בע"ח וצמחים

בית גידול טבעי דורש שטחי קיום ומחייה, ויכולת מעבר אוכלוסיות וגנים של צמחים ובעלי חיים. בעלי החיים נדרשים לתנועה ומעבר בין בתי גידול שונים לשם מציאת מזון ורבייה.

התנועה מאפשרת להם מפגש עם פרטים מקבוצות אחרות לשם רבייה, המשך המין והחלפת חומר גנטי. ללא החלפת חומר גנטי עלול המין להתנוון ולהיכחד.

ציר נחל יכול להוות מסדרון מעבר אקולוגי במידה ונשמרת בו רציפות וניכרת בו פעילות של אוכלוסיית בעלי חיים רלוונטית. לא זהו המקרה בנחל שזור. רוב השטח המרכזי והדרומי הנו שטח חקלאי שהוכשר וננטש ברובו. הכשרתו של השטח לחקלאות, הוציאה אותו ממאגר השטחים הטבעיים הלא מופרים וצמצמה את יכולתו לתפקד כבית גידול טבעי. השטח הצפוני הינו איכותי יותר מבחינה סביבתית אולם ככל שנעים דרומה לאורכו של הנחל ניכרת הפרה משמעותית, ביטון ערוץ הזרימה, תחנת שאיבה בשטח הנחל, פסולת בניין וחסירת הנחל ע"י כביש הגישה לשוב"י הר כמון. השארת רצועה של עשרות מטרים, תוך ניקוי, שיקום ונטיעות בשטח תשפר המצב וכל זאת ללא חשש לפגיעה בנחל ובסביבתו

החלק הצפוני

בחלק הצפוני קיימת גריגה מפותחת של קידה שעירה, סירה קוצנית, אלת מסטיק, אלון מצוי, חרוב, זקנן ואשחר מלווים בצמחייה חדשנית מפותחת וגאופיטים רבים. בציר הנחל ניתן להבחין בשיחי שיח אברהם האופייניים לערוץ.

אוכלוסיית שפני סלע מפותחת, סימני דרבנים, בעלי כנף וחרקים רבים מאפיינים את האזור הצפוני.

דרדרות הסלע שנוצרו מעבודות הכשרת קרקע שונות השתקמו ברובן, חזרת הצמחייה הטבעית, בעיקר באזור הצפוני יצרה אזורים בעלי ערכיות סביבתית גבוהה. אחד מהשטחים היותר משמעותיים מבחינת בית גידול הוא ערוץ הנחל שהוסט.

אולם גם בשטח הצפוני ערוץ הנחל סמוך מאד לכביש, דבר שמונע פעילות אקולוגית משמעותית של בעלי חיים.

שלוליות חורף עונתיות, פעיות חרקים ומכרסמים נמרצת קיימת בשטח הצפוני כמו גם צמחיית חורש, בתה וגריגה מפותחות.

Dr. Adi Naali Environmental Consulting Services

Sustainability – Environment, Economy and Society

Kfar Vitkin 40200 Israel
naaliadi@gmail.com
Telfax: 972 (0) 98663492
mobile: 972 (0) 507231795

החלק המרכזי

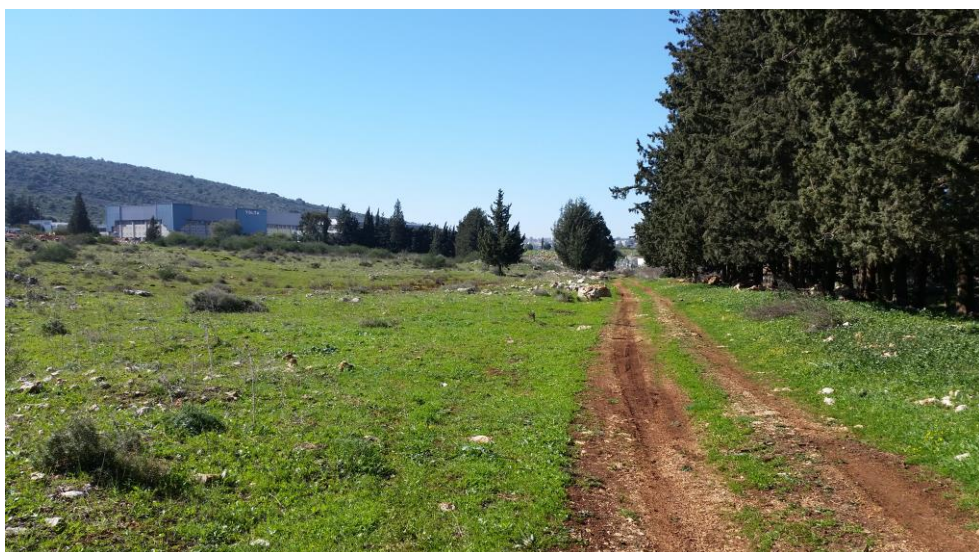
החלק המרכזי מאופיין בשטח פתוח שעבר בעבר הכשרת קרקע לעיבוד, שטח זה ניתן לשיקום חלקי ע"י שתילה ועיבוי של הצמחייה המקומית הגבוהה יותר, כגון צמחיית הגריגה והחורש המקומי. באזור זה של הנחל וסביבותיו רצועה ברוחב כ- 30-40 מטר עם שתילה ועיבוי של הצמחייה המקומית תוכל לספק את המערכת האקולוגית ולאפשר ציר טיילות ונופש לאורך הנחל. בהמשך שדרות הברושים של משברי הרוח של החלקות החקלאיות שנינטשו יוכלו לבסס אזור מעבר אקולוגי למחצה הנשען על התרבות החקלאית.

Dr. Adi Naali Environmental Consulting Services

Sustainability – Environment, Economy and Society

החלק הדרומי

בחלק הדרומי המתחיל באזור תחנת השאיבה וקו הביוב העובר על ברכות הבקרה הבולטות שלו, המערכת האקולוגית בסביבת הנחל כמעט ולא קיימת.

תחנת השאיבה מהווה גורם קיטע משמעותי בנחל המונעת יחד עם הבינוי הקרוב לנחל את האפשרות של קיום מסדרון אקולוגי כאשר שיא הקיטוע מגיע בגשר בעל מעברי המים הצרים מתחת לכביש הגישה ליישובי הר כמון ולחלקו הצפוני של אזור התעשייה.

כמויות פסולת ועודפי עפר ובנייה יחד עם ביטון הנחל רק מוסיפים לקושי.

בקטע זה אין צורך אקולוגי ברצועה העולה על 30 מטר. יחד עם זאת חשוב לנקוט פעולות שיקום של השטח, כמו פינוי הפסולת, הסתרת תחנת השאיבה וברכות הביקורת של קו הביוב בשילוב נטיעות של צמחייה מתאימה.

מהניתוח הכולל של נחל שזור במקטע זה עולה הבדל משמעותי בין חלקו הצפוני הערכי יותר מבחינה אקולוגית לבין חלקו הדרומי בעל הערכיות הנמוכה מאד אשר מצמצמת משמעותית את יכולת נחל שזור לתפקד כציר מעבר אקולוגי. שיפורים משמעותיים ביותר, אך לא קלים להשגה יוכלו להיות הפיכת גשר המעבר על הנחל לגשר פתוח בעל מפתחים רחבים ללא מעברי צינור צרים וצמצום והרחקה מסויימת של השטח המבונה והמגודר תחנת השאיבה בהינתן המצב הנוכחי של הנחל ההמלצה האקולוגית הינה שימור רצועה ברוחב כ-35 מ', פינוי מפגעי הפסות והבינוי ונטיעות של צמחייה מקומית לאורך הנחל, ללא חשש לפגיעה בנחל ובסביבתו.

